

JAVNE FINACIJE LOKALNIH JEDINICA VLASTI

Anto Bajo i Dubravka Jurlina Alibegović, 2008, Školska knjiga, Ekonomski institut i Institut za javne financije, Zagreb, 299 str.

Prikaz*

U proračune lokalnih jedinica (općina, gradova i županija) svake godine uplaćujemo sve više novca. Tako smo npr. 2002. godine samo u obliku poreza u proračune lokalnih jedinica uplatili oko 7 milijardi, a 2008. godine čak 14 milijardi kuna (ili dvostruko više).¹ Budući da nam lokalne jedinice pružaju usluge poput osnovnoga i srednjeg školstva, zdravstva, socijalne skrbi ili komunalne usluge, vjerojatno i vas zanima odgovor na neka od sljedećih pitanja: Koji su sve izvori prihoda lokalnih jedinica i za koje se namjene troši taj novac? Jesu li lokalne jedinice u razdoblju od 2000. do 2006. godine imale dovoljno novca ili im je središnja država dodatno financijski pomagala? Jesu li se zaduživale i na koji način? Uz koje uvjete? Koliki je ukupni dug svih lokalnih jedinica? Kakav je status komunalnih poduzeća unutar lokalnih jedinica? Čine li njihovi rashodi dio rashoda lokalnih proračuna ili komunalna poduzeća imaju svoje zasebne proračune? Kako teče proračunski proces u lokalnim jedinicama? Možete li se i vi u nekoj fazi možda uključiti u nj? Koje mogućnosti financiranja iz proračuna Europske Unije stoje na raspolaganju lokalnim jedinicama u Hrvatskoj? Odgovor na navedena pitanja i još mnogo sličnih i zanimljivih pitanja iz teorije i današnje prakse lokalnih jedinica u Hrvatskoj naći ćete u ovoj knjizi.

Knjiga je podijeljena na osam dijelova, a na kraju knjige nalazi se popis literature, korisne internetske adrese te kazalo pojmova. Svaki od osam dijelova knjige podijeljen je na dva zasebna poglavlja u kojima se obrađuju teorijske spoznaje o određenoj temi te praksa u Hrvatskoj. Knjigu su napisali dvoje mladih, ali već vrlo iskusnih autora koji odlično poznaju područje javnih financija lokalnih jedinica u teoriji i u hrvatskoj praksi. **Dubravka Jurlina Alibegović** zaposlena je kao znanstvena suradnica u Ekonomskom institutu. **Anto Bajo** znanstveni je suradnik u Institutu za javne financije, a na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu radi kao docent i predaje predmete Javne financije, Lokalne financije, Upravljanje javnim dugom i Upravljanje financijama u javnom sektoru.

Knjiga je zaokružena cjelina sa svima važnim temama vezanim za javne financije lokalnih jedinica. U prvom dijelu knjige objašnjava se koje institucije čine *javni sektor* te

---

* Primljeno (*Received*): 18.8.2009.

Prihvaćeno (*Accepted*): 3.9.2009.

¹ Izvor: Ministarstvo financija, 2009. Lokalni proračun [online]. Zagreb: Ministarstvo financija. Dostupno na: [<http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-2002>].

koje institucije čine hrvatski javni sektor. Posebna se pozornost pridaje ulozi i položaju lokalnih jedinica unutar javnog sektora. U drugom se dijelu pobliže objašnjava *raspodjela javnih funkcija* između središnje države i lokalnih jedinica. Obrazlaže se koja je razina fiskalne vlasti teoretski najpogodnija za obavljanje određene funkcije, te koje funkcije obavljaju lokalne jedinice u Hrvatskoj. U trećem se dijelu govori o *izvorima prihoda* lokalnih jedinica vlasti u teoriji te o izvorima prihoda lokalnih jedinica vlasti u Hrvatskoj. Četvrti dio knjige obrađuje teoriju *fiskalnog izravnjanja* te fiskalno izravnjanje u Hrvatskoj. Objašnjava se fiskalno izravnjanje – prijenos novčanih sredstava od središnje države svim ili nekim lokalnim jedinicama koje nemaju dovoljno prihoda za financiranje svojih rashoda. Potom se istražuju prednosti i nedostaci postojećega hrvatskog modela fiskalnog izravnjanja. U petom dijelu knjige analizira se *dug i zaduživanje* lokalnih jedinica vlasti. Odgovara se na pitanja koja su osnovna obilježja i namjena zaduživanja lokalnih jedinica te glavni instrumenti i praksa zaduživanja u razvijenim zemljama i u Hrvatskoj. U šestom se dijelu analiziraju *ostali izvori financiranja* lokalnih jedinica vlasti. Pobliže se objašnjavaju načini financiranja kapitalnih razvojnih projekata putem financijskih institucija, regionalnih razvojnih agencija i različitih oblika javnoga privatnog partnerstva. Sedmi dio knjige bavi se *proračunima* lokalnih jedinica vlasti i proračunskim procesom u lokalnim jedinicama, odnosno definiranjem pojmova proračuna i proračunskih korisnika te strukturom proračuna. Potom se npr. objašnjava računovodstvo proračuna odnosno računovodstvena načela koja se primjenjuju pri izradi proračuna te se opisuju vrste financijskih izvješća lokalnih jedinica. U posljednjem je dijelu obrađena *regionalna politika* Europske Unije i problematika vezana za regionalnu politiku Hrvatske na putu u Europsku Uniju.

Ovo je trenutačno jedina knjiga u Hrvatskoj u kojoj su sustavno obrađene sve važne tekuće teme s područja fiskalnih odnosa središnje i nižih razina vlasti (lokalnih jedinica). Teme su detaljno obrađene i argumentirane mnoštvom zanimljivih primjera i izračuna iz prakse. Knjiga nudi zaista mnogo podataka koje je, iako su javnosti uglavnom dostupni, u praksi teško pronaći ili dobiti od relevantnih institucija. To je vjerojatno i jedna od najkorisnijih sastavnica ove knjige. Nije namijenjena brzom čitanju, jer je detaljno obrađeno mnoštvo tema. Tako ćete neke dijelove možda pročitati i dva puta. Kao udžbenik, knjiga je ponajprije namijenjena studentima preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija ekonomskih i pravnih fakulteta, ali će biti vrlo korisna i istraživačima koji se bave obrađenom temom. Sigurno će biti zanimljiva i djelatnicima odjela lokalnih jedinica, djelatnicima tijela središnje države, ali i svim ostalim građanima koje zanimaju teorijske spoznaje i praktična rješenja vezana za javne financije lokalnih jedinica vlasti.

Mihaela Bronić
Institut za javne financije, Zagreb